Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Muistio

8.10.2024

VN/23997/2023
VN/23997/2023-YM-47

Hallituksen esitys eduskunnalle 89/2024 vp. Laiksi rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annetun lain 2 ja 10 §:n muuttamisesta

Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä kyse on rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annetun lain 2 ja 10 §:n muuttamisesta. Lain 2 §:ään tehtäisiin tekninen korjaus ja lain 10 §:n viranomaisluetteloa laajennettaisiin.

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä Ryhti avautui vuonna 2024 ja sitä koskeva laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä (*RYTJ-laki,* 431/2023) tuli voimaan 1.1.2024. Ryhdissä käsitellään nimensä mukaisesti rakennetun ympäristön tietoa, eli alueidenkäytön ja rakentamisen tietoa. Tietojärjestelmää rakennetaan yhä ja sen käyttöönotto toteutetaan vaiheittain. Järjestelmän kehittämisestä ja ylläpidosta vastaa Suomen ympäristökeskus SYKE.

Ryhti toteuttaa rakennetun ympäristön tiedonhallinnan uudistusta, jossa alueidenkäytön ja rakentamisen tiedot tuodaan entistä helpommin saataville eri toimijoille, kuten viranomaisille ja kansalaisille, yhtenäisessä muodossa yhteen keskitettyyn tietojärjestelmään.

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmässä käsitellään kuntien ja maakuntien liittojen viranomaisprosesseissa syntyvää tietoa kahdessa eri tietovarannossa, alueidenkäytön tietojen tietovarannossa ja rakentamisen tietojen tietovarannossa. Alueidenkäytön tietovarannossa käsitellään mm. kaavoitukseen ja tonttijakoon liittyvää tietoa ja rakentamisen tietovarannossa rakentamiseen liittyvää tietoa, kuten esimerkiksi rakentamislupia ja niiden liitteitä.

Tällä hetkellä Ryhdin tietosisältö vastaa väestötietojärjestelmän rakennus- ja huoneistotietojen sisältöä.

Tietojärjestelmää koskevan lain muutos

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että tietojärjestelmää koskevan lain 2 ja 10 §:ää muutetaan. Lain 2 §:ään tehtäisiin teknisluonteinen korjaus, jolla lisätään lain suomenkieliseen versioon laissa 811/2023 poistettu lause ”Tiedon keräämisen tarkoituksena on käyttää sitä laissa säädettyihin olennaisiin viranomaiskäyttötarkoituksiin” takaisin.

Esityksessä ehdotetaan, että uusille valtion viranomaisille myönnettäisiin tiedonsaantioikeudet välttämättömiin salassa pidettäviin tietoihin rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä. Tiedot siirrettäisiin teknisten rajapintojen avulla.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Ympäristöministeriö PL 35 00023 Valtioneuvosto	 Aleksanterinkatu 7 Helsinki	 0295 16001 +358 295 16001	 09 1603 9320 +358 9 1603 9320	 kirjaamo.ym@gov.fi

Uusia tiedonsaantioikeuksia ehdotetaan aluehallintovirastoille, ELY-keskuksille, KEHA-keskukselle, Maanmittauslaitokselle, Museovirastolle, museolaissa tarkoitetuille alueellisille vastuumuseoille niiden hoitaessa museolain 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tehtävää, Ruokavirastolle, Tilastokeskukselle sekä Verohallinnolle.

Muilla kuin nyt ehdotetuilla viranomaisilla on jo tarpeelliset tiedonsaantioikeudet niitä koskevan erityislainsäädännön kautta (esim. Poliisi, syyttäjälaitos, tuomioistuimet).

Esitettyjen valtion viranomaisten tiedonsaantioikeudet eivät laajenisi vaan kyse olisi samoista tiedoista, jotka ne ovat saaneet tähän asti muilta viranomaisilta tehtäviensä hoitamiseen joko lakiin perustuvan oikeuden vuoksi tai koska tiedot on määritelty julkisiksi toisessa viranomaisessa.

Valtion viranomaiset ovat saaneet aikaisemmin tietonsa Digi- ja väestötietoviraston Väestötietojärjestelmästä. Digi- ja väestötietovirasto on kuitenkin luopumassa niin kutsutuista perättäistoimituksista vuoden 2025 aikana. Perättäistoimituksia tarvitsevat viranomaiset siirtyvät muutoksen myötä käyttämään Ryhtiä ja saavat tietonsa jatkosta Ryhdistä.

Valtion viranomaisilla on ollut aikaisemmin tiedonsaantioikeudet väestötietojärjestelmään tai väestötietojärjestelmästä luovutettavat tiedot ovat olleet julkisia. Uusien viranomaisten siirtyessä käyttämään Ryhtiä, tulee näillä viranomaisilla olla riittävät tiedonsaantioikeudet, jotta tietojen siirtyminen viranomaisille ei keskeytyisi.

Esityksessä ei ehdoteta Suomen ympäristökeskukselle uusia tiedonsaantioikeuksia tai Ryhdin tietosisällön laajentamista.

Esityksessä tarkoitetut tiedot

Hallituksen esityksessä tarkoitettuja tietoja ovat ne salassa pidettävät ja turvaluokiteltavat tiedot, joita Ryhdissä käsitellään. Tietojen saanti on sidottu välttämättömyyteen, eli tietoja hakevan viranomaisen tulee varmistaa, että tiedot ovat välttämättömiä viranomaisen toiminnalle. Ehdotetuilla viranomaisilla on ennestään tiedonsaantioikeudet Ryhdin julkisista tiedoista.

Tällaiset tiedot ovat esimerkiksi vedenottamoiden paikkatietoihin liittyviä tietoja, jotka on salattu viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (*julkisuuslaki,* 621/1999) 24 § 1 momentin 7 kohdan tai muun kohdan mukaisesti. Tietojärjestelmässä voidaan käsitellä enintään turvaluokka IV-tasolle luokiteltuja salassa pidettäviä tietoja. Tasolle III tai korkeammalle luokiteltuja tietoja ei voi käsitellä tietojärjestelmässä.

Salassa pidettävät tiedot, joita tietojärjestelmässä nykytilanteessa käsitellään, sisältävät vain vähän henkilötietoa. Henkilötiedot ovat pysyviä rakennustunnuksia ja rakennuksen osoitetietoja, joita käytetään rakennuksen yksilöimiseen ja paikan osoittamiseen eri järjestelmissä.

Erityisasiantuntija Jaakko Rastas

Liitteet Diaesitys 10102024

Jakelu Ympäristövaliokunta